



WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 11 sierpnia 2014 r.

WK-R.431.5.1.2014

**Pan
Krzysztof Murawski
Wójt Gminy Wolanów**

**Urząd Gminy w Wolanowie
ul. Radomska 20
26-625 Wolanów**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, kontrolerzy Anna Doroszewska i Kamil Karkułowski – inspektorzy wojewódzcy w Oddziale Kontroli w Delegaturze w Radomiu Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadzili w dniach od 23 do 31 stycznia 2014 r. kontrolę problemową w Urzędzie Gminy w Wolanowie z siedzibą przy ul. Radomskiej 20.

Kontrola obejmowała realizację zadania z zakresu administracji rządowej dotyczącego działalności Urzędu Stanu Cywilnego.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2013 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 7 kwietnia 2014 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu Wójtowi wystąpienie pokontrolne.

W kontrolowanym okresie zarejestrowano 192 akty stanu cywilnego², przyjęto 1112 wniosków o wydanie odpisów aktów stanu cywilnego oraz wydano 56 decyzji³ na podstawie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego⁴ oraz 2 decyzje⁵ na podstawie ustawy

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.).

² W tym: 15 aktów urodzenia, 114 aktów małżeństwa oraz 61 aktów zgonu.

³ W tym: 18 decyzji w sprawie sprostowania oczywistego błędu pisarskiego, 17 dotyczących uzupełnienia aktu stanu cywilnego 19 dotyczących wpisania aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego oraz 2 o odtworzeniu treści aktu stanu cywilnego.

⁴ Ustawa z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264, z późn. zm.).

⁵ Decyzje oznaczone: USC.5355.2.2012 oraz USC.5255.1.2013.

o zmianie imienia i nazwiska⁶. W okresie objętym kontrolą nie wydawano zaświadczeń na podstawie art. 71 i art. 79 pkt 2 i 3 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.

Badaniu poddano 51 aktów stanu cywilnego⁷, 32 decyzje administracyjne⁸ oraz 39 wniosków o wydanie odpisów aktów stanu cywilnego⁹.

Akty stanu cywilnego sporządzane były na luźnych drukach przy wykorzystaniu systemu komputerowego, oznaczane kolejnymi numerami oddzielnie dla każdego rodzaju aktu, z zastosowaniem zasady, że numerację aktów stanu cywilnego rozpoczyna się na początku danego roku kalendarzowego od numeru 1 i kończy numerem nadanym ostatniemu aktowi na dany rok, z zachowaniem wymogów określonych w § 2–3 oraz § 5–7 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego¹⁰, a także zgodnie z wzorami określonymi w załącznikach nr 1, 2 i 3 do powyższego rozporządzenia. Odpisy aktów stanu cywilnego wydawano osobom uprawnionym do ich otrzymania, zgodnie z art. 83 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego. Za wydanie odpisów pobrano od wnioskodawców opłaty w wysokościach określonych w ustawie o opłacie skarbowej.¹¹

Księgi stanu cywilnego prowadzono w jednym egzemplarzu, oddzielnie dla każdego rodzaju aktów. Księgi zamykano poprzez wpisanie stosownej adnotacji na następnej stronie po ostatnim sporządzonym akcie stanu cywilnego w danym roku kalendarzowym, z zachowaniem wymogów określonych w art. 23 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego oraz § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego.

Dla aktów stanu cywilnego prowadzono akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, oznaczając je numerem nadanym aktowi stanu cywilnego, zgodnie z wymogami określonymi w § 15 ust. 1 ww. rozporządzenia. W aktach zbiorowych znajdowały się dokumenty mające wpływ na treść lub ważność aktów stanu cywilnego. Do poszczególnych rodzajów aktów stanu cywilnego prowadzono oddzielnie skorowidze alfabetyczne, wpisując w nich dane określone w § 16 ust. 1 ww. rozporządzenia.

⁶ Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. Nr 220, poz. 1414, z późn. zm.).

⁷ W tym: 15 aktów urodzenia, 23 akty małżeństwa oraz 13 aktów zgonu.

⁸ W tym: 9 decyzji o sprostowaniu oczywistego błędu pisarskiego w akcie stanu cywilnego, 2 decyzje o odtworzeniu treści aktu stanu cywilnego, 9 decyzji w sprawie uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 10 decyzji dotyczących wpisania aktu sporządzonego za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego oraz 2 decyzje o zmianie imienia i nazwiska.

⁹ W tym: 20 wniosków o wydanie odpisów skróconych, 14 wniosków o wydanie odpisów zupełnych oraz 5 wniosków o wydanie odpisów wielojęzycznych.

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów (Dz. U. Nr 136, poz. 884, z późn. zm.).

¹¹ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2012 r., poz. 1282, z późn. zm.).

Wszystkie poddane badaniu decyzje wydano zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową organu, z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 kpa¹² oraz doręczono ze wskazaniem podpisu i daty lub za pośrednictwem poczty za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 i art. 46 § 1 kpa. Za wydanie decyzji pobrano od wnioskodawców opłaty w wysokościach określonych w ustawie o opłacie skarbowej.

Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego oraz Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego posiadali wykształcenie określone w art. 6a ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, zgodnie z którym do zajmowania ww. stanowisk konieczne jest ukończenie studiów prawniczych lub administracyjnych i uzyskanie tytułu magistra lub ukończenie podyplomowych studiów administracyjnych.

Księgi stanu cywilnego, skorowidze alfabetyczne oraz akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego przechowywane były [REDAKTOWANE], stosownie do wymogów § 22 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego.

Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego przekazał do właściwego archiwum państwowego księgi stanu cywilnego wraz z aktami zbiorowymi za lata 1911 i 1912, zgodnie z regulacją określoną w § 28 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, tj. po upływie 100 lat od ich zamknięcia.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieprzestrzeganie w toku prowadzonych postępowań niektórych przepisów kpa, poprzez:
 - niewskazanie w 3 decyzjach wydanych na podstawie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego¹³ – uzasadnienia faktycznego, a we wszystkich poddanych badaniu decyzjach¹⁴
 - uzasadnienia prawnego. Działaniem takim naruszono wymogi określone w art. 107 § 1 i 3 kpa, zgodnie z którym „*Decyzja powinna zawierać (...) uzasadnienie*

¹² Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.).

¹³ Dotyczy: 1 decyzji o uzupełnieniu aktu stanu cywilnego oznaczonej USC.5352.1.2012, 2 decyzji w sprawie odtworzenia treści aktu stanu cywilnego oznaczonych USC.5352.6.2012, USC.5352.5.2013.

¹⁴ Dotyczy: 9 decyzji o sprostowaniu oczywistego błędu pisarskiego oznaczonych USC.5352.1.2012, USC.5352.4.2012, USC.5352.7.2012, USC.5352.12.2012, USC.5352.16.2012, USC.5352.1.2013, USC.5352.4.2013, USC.5352.9.2013, USC.5352.11.2013, 9 decyzji o uzupełnieniu aktów stanu cywilnego oznaczonych USC.5352.1.2012, USC.5352.4.2012, USC.5352.10.2012, USC.5352.13.2012, USC.5352.15.2012, USC.5352.3.2013, USC.5352.6.2013, USC.5352.12.2013, USC.5352.15.2013, 2 decyzji w sprawie odtworzenia treści aktu stanu cywilnego oznaczonych USC.5352.6.2012, USC.5352.5.2013, 10 decyzji o wpisaniu aktu sporządzonego za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego oznaczonych USC.5353.1.2012, USC.5353.3.2012, USC.5353.5.2012, USC.5353.7.2012, USC.5353.9.2012, USC.5353.1.2013, USC.5353.3.2013, USC.5353.5.2013, USC.5353.7.2013, USC.5353.9.2013.

faktyczne i prawne”, przy czym „*Uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa*”;

- niepowiadomienie o wszczęciu postępowania osób będących stronami w postępowaniu o wydanie decyzji w sprawie sprostowania oczywistego błędu pisarskiego w akcie stanu cywilnego¹⁵. Zgodnie z art. 61 § 4 kpa „*O wszczęciu (...) na żądanie jednej ze stron należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie*”.
- 2. Prowadzenie księgi urodzeń przez okres dłuższy niż 5 lat, tj. od roku 2008 do 2013. Działaniem takim naruszono zasadę określoną w § 12 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego, zgodnie z którą „*Urząd stanu cywilnego, który w danym roku kalendarzowym nie wykorzystał wszystkich stron zawartych w księdze stanu cywilnego, może księgę tę wykorzystać w latach następnych, nie dłużej jednak niż przez okres 5 lat*”.
- 3. Niewystąpienie do Wojewody Mazowieckiego o wyrażenie zgody na wyniesienie z lokalu urzędu ksiąg archiwalnych za lata 1911 – 1912, celem przekazania ich do właściwego Archiwum Państwowego.¹⁶ Zaniechaniem takim naruszono regulację zawartą w art. 24 Prawo o aktach stanu cywilnego, zgodnie z którym „*(...) Wyniesienie ksiąg może nastąpić z ważnych przyczyn jedynie za zgodą organu administracji państwowej wyższego stopnia lub w razie niebezpieczeństwa zagrażającego tym księgom.*”
- 4. Wydanie jednej decyzji w sprawie uzupełnienia aktu stanu cywilnego¹⁷, pomimo niewniesienia przez wnioskodawcę opłaty skarbowej – opłata za dokonanie powyższej czynności została wniesiona przez wnioskodawcę w następnym dniu po wydaniu decyzji. Zgodnie z regulacją określoną w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 ustawy o opłacie skarbowej¹⁸, „*Obowiązek zapłaty opłaty skarbowej powstaje (...) od dnia dokonania czynności urzędowej -- z chwilą dokonania zgłoszenia lub złożenia wniosku o dokonanie czynności urzędowej (...)*” przy czym „*Opłatę skarbową wpłaca się z chwilą powstania obowiązku jej zapłaty*”. Pomimo niewniesienia opłaty organ zezwalający nie zastosował trybu określonego

¹⁵ Dotyczy decyzji oznaczonych USC.5352.7.2012, USC.5352.12.2012, USC.5352.9.2013, USC.5352.11.2013.

¹⁶ W toku kontroli Kierownik USC pismem z dnia 24 stycznia 2014 r., znak USC.5365.1.2014 wystąpił do Wojewody Mazowieckiego o zgodę na wyniesienie ksiąg archiwalnych z lokalu USC celem przekazania ich do Archiwum Państwowego. Postanowieniem z dnia 18 lutego 2014 r. znak WSO-I.6235.50.2014 Wojewoda Mazowiecki wyraził zgodę na powyższe działanie.

¹⁷ Dotyczy decyzji oznaczonej USC.5352.15.2012.

¹⁸ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2012 r., poz. 1282, z późn. zm.).

w art. 261 § 1 i 2 kpa, zgodnie z którym „Jeżeli strona nie wpłaciła należności tytułem opłat (...), które zgodnie z przepisami powinny być uiszczone z góry, organ administracji publicznej prowadzący postępowanie wyznaczy jej termin do wniesienia tych należności. Termin ten nie może być krótszy niż siedem dni, a dłuższy niż czternaście dni. (...) Jeżeli w wyznaczonym terminie należności nie zostaną uiszczone, podanie podlega zwrotowi lub czynność uzależniona od opłaty zostanie zaniechana.”

5. Przechowywanie ksiąg stanu cywilnego, akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego i skorowidzów alfabetycznych [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE]. Powyższym naruszono § 22 ust. 1 w związku z § 25 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego, zgodnie z którym „Księgi stanu cywilnego przechowuje się w archiwum urzędu stanu cywilnego stanowiącym pomieszczenie zapewniające należyte ich zabezpieczenie przed uszkodzeniem, zniszczeniem, (...)”. Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych¹⁹ „Administrator danych jest obowiązany zastosować środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzanych danych osobowych odpowiednią do zagrożeń oraz kategorii danych objętych ochroną, a w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabraniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy oraz zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem”.

Ponadto w aktach spraw zakończonych wydaniem 2 decyzji²⁰ w sprawie wpisania aktu sporządzonego za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego znajdowały się tłumaczenia aktów stanu cywilnego sporządzonych w języku ukraińskim, które zostały opatrzone pieczęcią tłumacza przysięgłego języka rosyjskiego. Działaniem takim naruszono regulacje zawarte w § 9 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego²¹ stanowiące, że „Akty stanu cywilnego, ich odpisy, i inne dokumenty wystawione w języku obcym, składane kierownikowi urzędu stanu cywilnego w związku z dokonywaniem czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, powinny być składane wraz z ich urzędowym tłumaczeniem na język polski, dokonany przez tłumacza przysięgłego lub polskiego konsula.”

¹⁹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.).

²⁰ Dotyczy decyzji oznaczonych USC.5353.3.2013, USC.5353.9.2013.

²¹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów (Dz. U. Nr 136, poz. 884, z późn. zm.).

W związku z powyższym realizację zadania dotyczącego działalności Urzędu Stanu Cywilnego w zakresie:

- przestrzegania zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, kompletności elementów aktów stanu cywilnego, terminowości ich sporządzania, prowadzenia ksiąg stanu cywilnego do aktów małżeństwa i zgonu, prowadzenia akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego i skorowidzów alfabetycznych do aktów urodzenia, małżeństwa, zgonu, terminowości wydawania decyzji administracyjnych, przestrzegania zasad ich doręczania oraz realizacji obowiązku pobierania opłaty skarbowej za wydane odpisy – ocenia się **pozytywnie**,
- kompletności elementów decyzji administracyjnych wydanych na podstawie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, obowiązku pobierania opłaty skarbowej za wydane decyzje, prowadzenia ksiąg stanu cywilnego do aktów urodzenia oraz przechowywania i zabezpieczenia ksiąg stanu cywilnego, akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego i skorowidzów alfabetycznych – ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Wójta do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Wskazywania w decyzjach wydawanych na podstawie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego uzasadnienia faktycznego i prawnego, a w decyzjach wydawanych na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska – uzasadnienia prawnego, zgodnie z wymogami określonymi w art. 107 § 1 i 3 kpa.
2. Zawiadamiania wszystkich osób będących stronami postępowań o wszczęciu postępowania w sprawie sprostowania oczywistego błędu pisarskiego w akcie stanu cywilnego, zgodnie z zasadą określoną w art. 61 § 4 kpa.
3. Występowania do Wojewody Mazowieckiego o wyrażenie zgody na wyniesienie ksiąg archiwalnych z lokalu urzędu, celem przekazania ich do właściwego Archiwum Państwowego, zgodnie z regulacją zawartą w art. 24 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.
4. Wydawania decyzji na podstawie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego po uiszczeniu przez stronę opłaty skarbowej, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 ustawy o opłacie skarbowej, a w przypadku jej niewniesienia z chwilą zgłoszenia lub złożenia wniosku o dokonanie czynności urzędowej – wzywania wnioskodawców do jej wniesienia, z zachowaniem trybu i terminów określonych w art. 261 § 1 i 2 kpa.
5. Prowadzenia księgi urodzeń nie dłużej niż przez okres 5 lat, zgodnie z zasadą określoną w § 12 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego.

6. Przechowywania ksiąg stanu cywilnego, akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego oraz skorowidzów alfabetycznych w pomieszczeniu dostosowanym do wymogów określonych w § 22 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego, zapewniającym należyte zabezpieczenie przed uszkodzeniem bądź zniszczeniem.

Pragnę również zwrócić uwagę Pana Wójta na fakt, że w aktach spraw dotyczących transkrypcji aktu stanu cywilnego powinny znajdować się tłumaczenia aktów stanu cywilnego opatrzone pieczęcią tłumacza przysięgłego języka, w którym sporządzono tłumaczony dokument, zgodnie z wymogiem określonym w § 9 rozporządzenia w sprawie sporządzania aktów stanu cywilnego.

Ponadto informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej²² od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Wójta do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosku lub przyczynach jego niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

*z up. Wojewody Mazowieckiego
Joanna Zych
Zastępca Dyrektora Wydziału Kontroli*

²² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092).